

IV.

Undertegnede, som i Følge min Stilling i en Aarrække har haft Lejlighed til at iagttage, hvorledes Stenfiskeriet paa Sydfyn og omliggende Øers Kyster ødelægger disse, tillader mig herved ærbødigst at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa et Forhold, som jeg antager er mindre bekendt, nemlig det, at der paa nævnte Kyst drives et udviklet Stenfiskeri baseret paa Salg af Søsten til Tyskland.

Flere Aar i Træk ankom til Faaborg Fjord store Lægtene (paa ca. 700 Tons), som ladede Søsten, der købtes af danske Stenfiskere og derefter med Dampere slæbtes gennem Kielerkanalen til de slesvigske Vesterhavsøer, hvor de anvendes til Beskyttelsesdiger imod Havet.

Saavidt mig bekendt, er det forbudt at fiske Sten paa Slesvig og Holstens Kyster, hvorfor Entreprenørerne ved Kielerkanalens Anlæg og ved Bygningen af de store Skibsbeddinger i Kiel hentede Byggematerialierne fra de danske Kyster.

Paa den Tid udviklede Stenfiskeriet sig hurtigt, større Fartøjer anskaffedes og forsynedes med kraftige Kraner og Pontoner, hvorved man blev i Stand til at tage Sten af en Vægt paa ca. 1,4000 Pd.

Flere Tusinde Tons store Sten toges paa denne Maade bort fra Kysterne til stor Skade for Landet.

Særlig haardt er det gaaet ud over Drejøs Vestkyst, Lyø, Avérnakø og Ærø's Sydvestkyst. I Tranderup Sogn synker hele Marker i Havet.

Ogsaa af lollandske Fiskere fiskes mange Sten her, og Stenene tages ikke al Tid paa Søen, men paa flere Steder berøves Markerne de Stendiger, som Lodsejerne have opstillet paa lave Strækninger som Værn imod Havet.

Selv de største Granitsten i Havstokken skaanes ikke, men spaltes og føres bort.

Den Skade, der er tilføjet Kysterne ad den Vej, er stor, og naar jeg herved har tilladt mig at skildre Forholdet, er det for om muligt at bevirke, at det høje Ministerium vilde tage under Overvejelse, om det ødelæggende Stenfiskeri baseret paa Salg til Tyskland ikke kunde indskrænkes eller forbydes, da Landets Kyster paa disse Egne ikke kunne undvære deres naturlige Beskyttelse.

Bortfjernelse af Sten udfor Ærø's Sydvestkyst virker særdeles ødelæggende, ikke alene derved, at Bølgerne derefter virke med større Kraft imod Landet, men særlig paa den Maade, at Strømmen, som med sydlig Vind løber haardt langs med Landet, uddyber Bunden, naar Stenene ikke dække denne.

De tilstødende Lermasser imod Land skride ud (Ligevægtsforholdet forrykkes) og Trykket af de store Brinker skyder Leret i Havet, ja selve Havbunden hæver sig og skylles bort. Flere Hundrede Alen inde paa Landet slaar Jorden dybe Røvner, som gaar parallele med Kysten, og Terrainet bliver trappeformet med smaa Afsatser af hele Markers Bredde, og disse skride langsomt imod Havet, hvor de styrte ned.

Med Hensyn til Stenfiskernes Erhverv, hvis Kystfiskeriet blev forbudt, vil det neppe lide saa meget som antaget, idet der findes mange Stenrev og Grunde, som ikke ere landfaste, og hvor Stenfiskeriet derfor kun vil blive til Gavn for Farvandet.

Til Slutning maa jeg bede om Undskyldning for at have forelagt Sagen for det høje Ministerium. Den har i mange Aar ligget mig paa Sinde, og da der nu foreligger et Forslag til Lov om Kystfredning, har jeg anset Tidspunktet for belejligt til at forelægge Sagen for det høje Ministerium.

Svendborg den 28. December 1905.

Ærbødigst

G. Bachmann.

Inspektør ved Fabriktilsynet.

Til Landbrugsministeriet.